НОТАРИАЛНА КАМАРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
CHAMBRE DES NOTAIRES DE BULGARIE

Изх. № 326 / 29.02.2016г.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД
Вх. № 86 к.д. 10/15г.
Дата 02.03.16

ДО
БОРИС ВЕЛЧЕВ – ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
гр. София П.К. 1594, бул. Княз Ал. Дондуков № 1

СТАНОВИЩЕ
НА СЪВЕТА НА НОТАРИУСИТЕ
НА НОТАРИАЛНА КАМАРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Относно: *Установяване противоконституционност на разпоредбите на чл. 29, ал. 2, ал. 3 и ал. 4 и на чл. 30,ал. 1 от Закона за адвокатурата.*
По конституционно дело № 10 / 2015г.

На Ваш изх. № 39 / 20.01.2016г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВЕЛЧЕВ,

Във връзка с Искане от Главния прокурор на Република България за обявяване на противоконституционност на разпоредби от Закона за адвокатурата с изх. № 9992 / 10.12.2015г. на ПРБ и по повод образувано конституционно дело № 10 по описа на Конституционния съд на РБ за 2015г., предоставяме аргументирано становище.

Законовите разпоредби, предмет на горецитираното искане, са поместени в глава Осма на Закона за адвокатурата и обективират следното:

България, гр. София 1303, ул. Опълченска № 46-48 ■ Bulgarie, Sofia 1303, 46-48 rue Opalchenska

Tél +359 2 980 99 32 ■ Tél./Fax +359 2 986 77 35 ■ E-mail: chamber@notary-chamber.org ■ www.notary-chamber.org

Чл. 29. (1) *(Доп. - ДВ, бр. 97 от 2012 г.) Пред съда, органите на досъдебното производство, административните органи и други служби в страната адвокатът или адвокатът от Европейския съюз е приравнен със съдията по отношение на дължимото му уважение и му се дължи съдействие като на съдия.*

(2) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2012 г.) Ако на адвокат или адвокат от Европейския съюз при или по повод упражняване на професията не е оказано дължимото уважение и съдействие, адвокатският съвет по негово искане или по свой почин оправомощава един от членовете на колегията да извърши проверка по случая заедно с представител на съда, органа на досъдебното производство, административния орган или служба.

(3) Адвокатският съвет уведомява писмено ръководителя на съда, на органа на досъдебното производство, на административния орган или служба за случая и за определяне на представител, който да участва в проверката. Ръководителят е длъжен в 7-дневен срок да посочи представител.

(4) Ако в срока по ал. 3 не е определен представител, адвокатският съвет извършва проверка само чрез своя представител.

Чл. 30. (1) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., доп. - ДВ, бр. 82 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) Въз основа на доклада от проверката адвокатският съвет, ако прецени, че е налице виновно поведение, прави предложение за образуване на дисциплинарно производство срещу съдията, прокурора, следователя, разследващия полицай, разследващия митнически инспектор или за налагане на дисциплинарно наказание на длъжностното лице от ръководителя на административния орган или служба.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2012 г.) Налагането или отказът да се наложи дисциплинарно наказание не е пречка адвокатът или адвокатът от Европейския съюз да търси отговорност по общия ред.

Един от основните принципи на правния ред е йерархията на правните норми. Разбирането за правилното място на този принцип в законодателната практика и правоприлагането е изключително важно от гледна точка на законността и съобразяването с базисни конституционни начала, сред които – принципа на правовата държава, залегнал във всички конституционни системи на държавите членки на ЕС.

Считаме, че горецитираните разпоредби са в противоречие със същностни за правния ред в Република България конституционни норми, подробно изложени в Искането за обявяване противоконституционност на разпоредби от Закона за адвокатурата /ЗА/, и споделяме изложените в тази насока аргументи, водими от следното:

Съгласно чл. 4., ал. 1 от Основния закон, Република България е правова държава и се управлява според Конституцията и законите на страната, а чл. 15, ал. 1 от Закона за нормативните актове прогласява принципа на йерархичност и степенуване по правна сила на нормативните актове. Сред основните характеристики на принципа на правовата държава са законността, включваща прозрачен, отчетен и демократичен законодателен процес, правна сигурност, забрана на произвола, независими и безпристрастни съдилища. Въпреки че тези характеристики не са изчерпателно кодифицирани, те представляват обща рамка на конституционните начала, с които Законът за адвокатурата следва да е в съзвучие.

Глава Осма от ЗА регламентира статута и правата на адвокатите, конфиденциалността на предоставяните услуги, неприкосновеност на книжа и кореспонденция, и цели улесняване упражняването на адвокатската професия и защита на законните права и интереси на гражданите. Същата глава Осем от ЗА обаче предвижда и процедура за проверка дейността на магистрати, разследващи и административни органи от изпълнителната власт, с което дублира вече регламентирана в съответните устройствени закони процедура и противоречи на основни правни норми в Конституцията на РБ /КРБ/, в частност – съставлява нарушение на чл. 5, ла. 1 от КРБ, съгласно който Конституцията е върховен закон и другите закони не могат да ѝ противоречат.

Адвокатската професия е дейност, предвидена в чл. 134 КРБ, а предназначението на Адвокатурата е оказване на правно съдействие и защита на свободите, правата и законните интереси на гражданите и юридическите лица. Адвокатската професия е свободна и независима, упражнявана от частноправни субекти, като Висшият адвокатски съвет съставлява самоуправляваща се организация ***извън системата на държавните органи***. Считаме, че атакуваните разпоредби от ЗА са в колизия с принципите за върховенство и непосредствено действие на конституционните норми /чл. 5, ал. 1 и ал. 2 КРБ/ и недвусмислено надхвърлят конституционната делегация на чл. 134 КРБ. Същата разпоредба не предвижда намеса на Адвокатурата в процедури по извършване на проверка на органите на съдебна или

изпълнителна власт, не предоставя контролни правомощия в горния смисъл. С обсъжданите текстове в ЗА се създава недопустим дуализъм в уредбата на вече регламентирана материя, който провокира правна несигурност и неяснота при правоприлагането. Така в текстовете, предмет на искането до Конституционния съд, се създава уредба, за която липсва конституционна опора /чл. 134 КРБ не предвижда такава/, в противоречие с вече съществуваща уредба, касаеща проверка и контрол на съответните органи, систематично поместена в относимите за дейността им устройствени актове.

Нормите на чл. 29, ал. 2, ал. 3 и ал. 4, както и чл. 30, ал. 1 от ЗА са в ***противоречие с принципа за независимост на съдебната власт***, прогласен в чл. 117, ал. 2 КРБ. Съществува изрична уредба за инспектиране дейността на съдебната власт, систематизирана в глава Трета на Закона за съдебната власт /ЗСВ/, относно правомощията на Инспектората към ВСС, която уредба доразвива и конкретизира чл. 132а КРБ, като в ал. 6 на същия текст се очертава дейността на Инспектората и се акцентира върху обективността и независимостта му - при изпълнение на функциите си, инспекторите се подчиняват единствено на закона и етичните правила. ЗА възлага на Адвокатурата, респективно – на нейни органи и представителите им, да се включва в осъществяването на взаимния контрол между трите власти, като участва в недефинирани ясно инспекции на работата на органи на съдебната власт, нещо повече – оторизира представители на адвокатския съвет дори самостоятелно да извършват такъв контрол /реф.: чл. 29, ал. 4 ЗА/. В атакуваните текстове липсва регламентация по какви критерии се извършва избор на представители на адвокатския съвет, на които са възложени проверки; следва ли да бъдат съобразени изискванията, относими към инспектори, извършващи напълно идентична контролна дейност, т.е. следва ли да се въвеждат изисквания за несъвместимост, стаж, професионален опит. Не са изрично закрепени принципите на публичност, прозрачност и обективност при извършване на подобен контрол. В чл. 29, ал. 2 ЗА понятието „проверка на случая“ не е прецизно дефинирано, не става ясно и по какви критерии се изготвя финалният доклад - как се извършва преценка на релевантните факти в този окончателен акт и каква е правната му стойност; не е изрично нормирано и обезпечено, че няма да бъде накърнена независимостта на съдебната власт при инспектиране на работата ѝ, така както това е недвусмислено посочено относно контролните функции на Инспектората при ВСС /чл. 132а, ал. 6 КРБ: *Инспекторатът проверява дейността на органите на съдебната власт, без да засяга независимостта на съдиите, съдебните заседатели, прокурорите*

и следователите при осъществяването на техните функции./. Напротив, презюмира се пристрастност и липса на обективност, доколкото този контрол е възложен на представители на Адвокатурата, към която принадлежи и съответното лице, на което /евентуално/ не е оказано необходимото съдействие и уважение от орган на съдебна или изпълнителна власт. Горното не се предполага по отношение на нарочно и целенасочено създаден орган с ***контролни правомощия*** /ИВСС/, ***с надлежна конституционна делегация***, който би могъл да бъдат сезиран /сигнализиран/ от широк кръг субекти, но същевременно разполага с ексклузивни правомощия да извършва проверка дейността на органите на съдебна власт.

Нормата на чл. 29, ал. 3 от ЗА създава задължения за органите на съдебна власт, които задължения не са изрично предвидени в КРБ и в съответните устройствени и процесуални закони – несъответствие, обективирано в израза: „Ръководителят /на съответния орган/ е длъжен в 7-дневен срок да посочи представител“, като при неизпълнение на това вменено задължение, проверка би била извършена самостоятелно от определен от адвокатския съвет представител, което на практика обезсмисля горното задължение. В допълнение на изложеното, при лексикално и смислово тълкуване на атакуваните текстове, е видно, че ЗА предвижда за адвокатския съвет не само сигнализиращи правомощия, но и решителни функции, онагледени с изразите – „извършва проверка“, „прецени наличие на виновно поведение“, „прави предложение за образуване на дисциплинарно производство“, като последното е равносилно на инициращ акт в дисциплинарното производство и е напълно идентично като лексикален израз с предвиденото в чл. 312, ал. 1 ЗСВ, изброяващ изрично /изчерпателно/ органите, оправомощени да извършват съответното действие, сред които липсва упоменаване на адвокатски съвет.

Видно от изложеното, с делегираните властнически компетенции на представители на Адвокатурата се допуска ***паралелна на регламентираната в ЗСВ процедура за проверка дейността на органите на съдебната власт,*** с явно интервениране в независимостта им, в противоречие с Конституцията, и дублиране на функции, изпълнявани от съществуващи и целенасочено създадени държавни органи, чиито статут и дейност са подробно уредени в КРБ и ЗСВ.

Посочените в чл. 29, ал. 2 ЗА прояви съставляват част от изброените в чл. 307, ал. 4 от ЗСВ дисциплинарни нарушения, като за ангажиране на дисциплинарна отговорност на органи на съдебната власт Конституцията овластява изрично Инспектората към ВСС и самия ВСС; последните извършват съответни проверки и

налагат дисциплинарни наказания. КРБ изисква всички въпроси, касаещи реализиране на отговорност, да бъдат уредени в устройствения закон, респективно – обсъжданите текстове от ЗА са в явна колизия с принципа за върховенство на конституционните норми и се създават предпоставки за извършване на дейност, успоредно с аналогичния контрол, възложен на Инспектората при ВСС, от представители на Адвокатурата, при чувствително превишаване на конституционно овластяване и излизане извън обхвата на чл. 134, ал. 2 КРБ.

Председател на Съвета на нотариусите
на Нотариалната камара

Красимир Катранджиев